

Penyagolosa, un somni...

Josep Lluís Viciano Agramunt

PER A UN XIQUET de la part septentrional de la Plana Penyagolosa era físicament desconegut, quelcom del qual es parlava però que no havies vist mai. La primera vista és en un viatge en carro a Ribesalbes, quan algú te diu que aquella muntanya que domina totes les dels voltants és Penyagolosa. Ve després la lectura de la geografia de D. Carlos Sarthou Carreres, amb les fotografies del penya-segat, i la seua visió ja és alguna cosa que invita a somniar, una activitat a fer realitat, i penses en la via que es podria obrir en aquella paret, un somni per a un excursionista aprenent d'escalador.

En agost de 1956 fem la pujada a l'acampada del Centre Excursionista A Penyagolosa, des de Lluçena. No coneixem el camí, però anem ben encaminats: camí del mas de Llorenç, escoles, mas de la Costa, pou del Sabater, mas de Giron, i ací, errats, prenem una senda descendent i fem cap al mas de la Font Blanca. Allí ens orienten i ascendim fins arribar a la lloma Saltadora, on retrobem el camí i ens trobem amb la visió de Penyagolosa davant mateix, sense obstacles, amb el penya-segat que impressiona però ensems atrau.

L'any 1959, el de la pujada de la Mare de Déu de Lledó a Penyagolosa, pel CEC, aprofitem l'estada a l'acampada del barranc de l'Avellanar per a pujar al Portellàs i repassar la paret per veure una via possible. Un poc després, en l'encontre de joves més o menys nacionalistes a Sant Joan de Penyagolosa els dies 14 a 19 de juliol de 1961, i on Ferran Sanchis i Josep Lluís Viciano acudim a peu des de la Pobla Tornesa, s'aprofita una pujada al cim, on un dels germans Codonyer ens fa una xerrada, per anar al peu de la paret i triar la via, que serà la que dies després s'intentarà, amb èxit.

La paret, vista sencera, sembla quelcom impossible d'escalar, però cal tenir en compte que l'escalador la veu com un seguit d'obstacles i problemes que supera i resol de cara al cim.

El dia 11 d'agost de 1961, divendres, Ferran Guallart i Josep Lluís Viciano fem el camí des de les coves del Carbo al Portellàs, on pensem fer bivac en la coveta del mateix nom. Transportem molta càrrega, entre material de bivac, espeleologia i escalada, i per Marzén, Carda, la Camala i la Cambreta ascendim lentament. Trobem la falda De Penyagolosa molt emboirada, però anem prou drets a buscar El Portellàs, on ens reunim amb el meu germà Toni, que

Penya-segat de Penyagolosa

col·laborarà en l'escalada amb la presa de notes i si hi ha algun problema buscarà ajuda.

En el bivac escampem els materials que hem reunit: quaranta metres de corda de cànem de 12 mm, claus, mosquetons de ferro, estreps casolans, tot molt pesat i poca varietat en els claus.

El dissabte 12 matinem i prompte anem a buscar el peu de la paret, ara ha fet d'això 50 anys. En l'inici de la via escollida ens encordem directament en la corda. La nostra cordada actuava així: un dels dos iniciava el llarg de corda, mentre l'altre assegurava l'ascensió i després recuperava els materials deixats pel primer; quan el segon arribava a la reunió passava al davant i feia de cap de corda, mentre ara era l'altre qui assegurava i recuperava materials després. Així el treball es repartia millor, però si el pas ho demanava passava al davant qui més aptituds tenia per fer-lo.

A les 7:55 hores iniciem l'escalada. Per la poca varietat de materials de seguretat es clava poc, alguna vegada amb tirades de corda de 10 metres i més, que en cas de caiguda no haguessen aguantat ni mosquetó ni corda, però va eixir bé. De la cingleta que passa la paret de punta a punta movem per l'esquerra de la fractura que seguim en l'escalada, després per la dreta i tot seguit ascendim ràpid pel badall, en oposició. Quan la fractura s'estretís seguim per fora, a la dreta, i l'utilitzem com a presa lateral per al braç esquerre. És per ací on un dels passos claus ens dóna alguna feina; hi ha com una llo-

Josep Lluís Viciano i Ferran Guallart. Foto Miquel Tomàs

seta encaixada entre les dues parets, que cal superar per fora. No es passa al primer intent i cal destrepar un poc per estudiar el pas i amb el braç falcat a la lloseta per mantenir l'equilibri i unes preses inclinades de peu, però de bona adherència, es passa.

Poc més amunt arribem a un graonet d'uns 45 cm i decidim prendre un poc d'aliment, amb les cames que pengen en el buit però ben assegurats per un clau gran d'anella, una escarpa. Són poc més de les 11:30 hores.

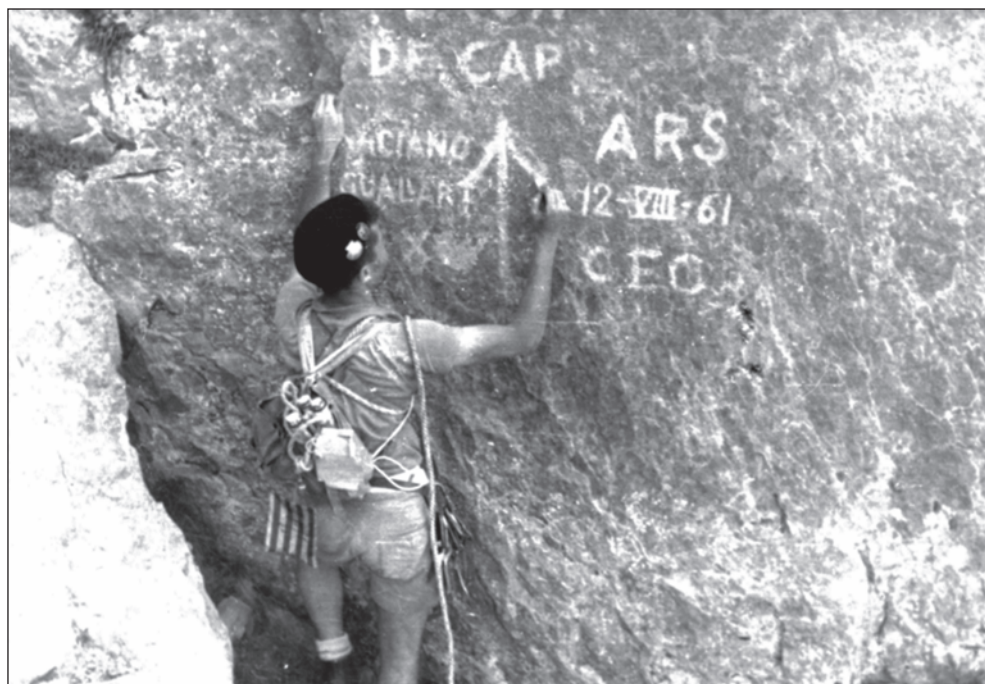
Uns 10 metres més amunt arribem al pla d'estratificació que es veu per tota la paret. Entre aquest i el superior ve el tram amb més dificultats de tota la via. Ací desapareix o és imperceptible la fractura que hem seguit i les preses són poques i insegures. El pas s'intenta un poc a la dreta, sense èxit, per a provar després més a la dreta, encara pitjor, i tornar al primer punt, on per fi es passa.

El punt de reunió és un graonet d'uns 30 cm, on sols cap un escalador i l'altre s'ha d'aturar en un graonet uns 3 metres més avall, sobre pedres que es mouen.

El que ve després, un pany llis on sols veu preses un escalador, pareix que ens donarà problemes, Però se supera prou bé gràcies a un badallet vertical a l'esquerra, que fa de presa lateral, i les minúscules preses de dit que hi ha en la llúissa. A més la roca és granulosa i agarren bé les botes.

Un poc més amunt hi ha un ixent de roca, però té preses molt segures i es passa sense dificultat.

Arribats al punt on la paret perd verticalitat, ve sobre tirada i mitja de corda per un canaló de roca molt bona, per on ascendim ràpid sense clavar, i

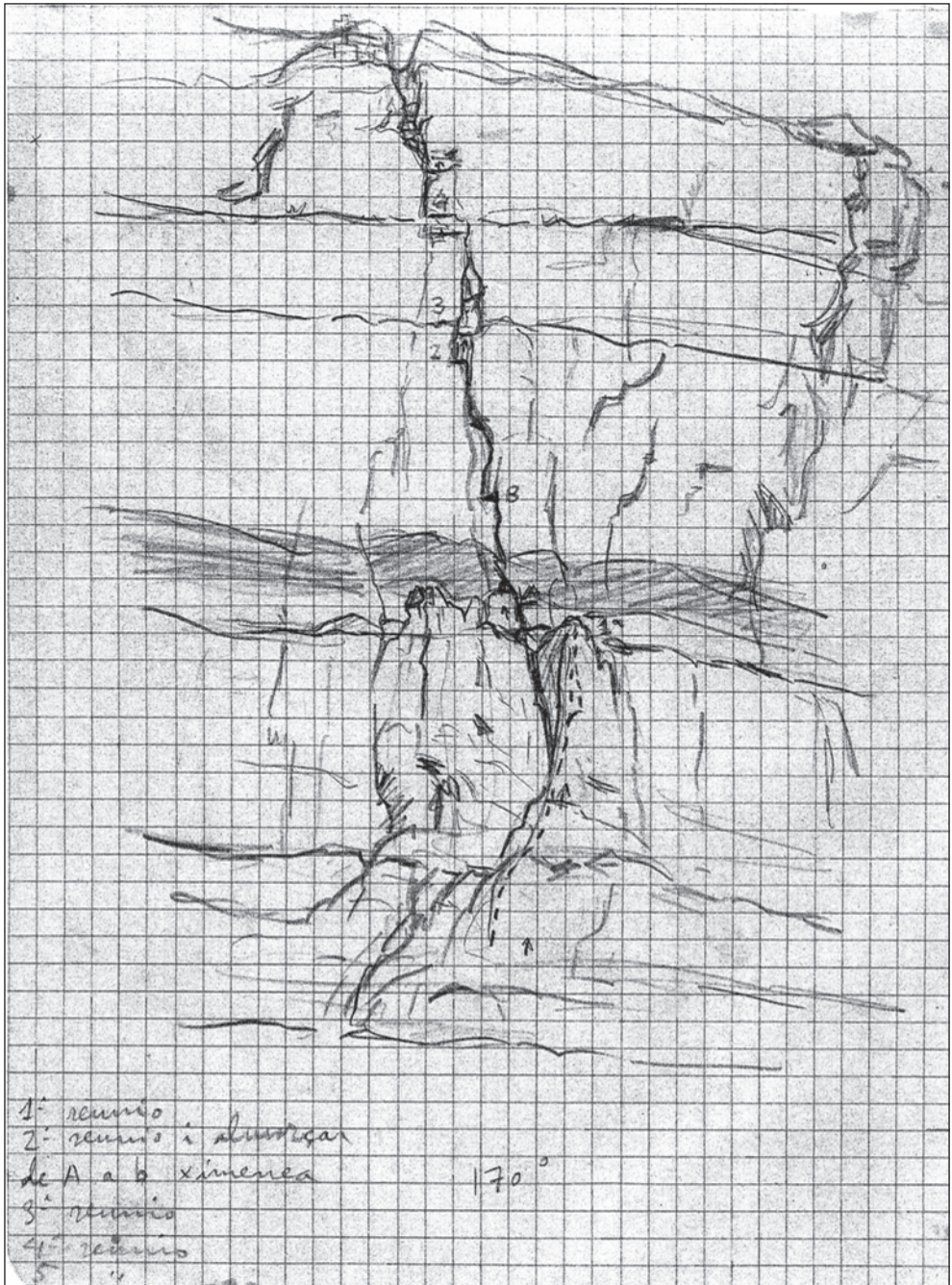
Ferran Guallart davant el lletrer del punt d'eixida de la vertical

a les 4 de la vesprada, entre boira, arribem al molló que corona el cim, on ja ens espera Toni. Llavors pengem la senyera que ens ha acompanyat en l'escalada, la del primer aplec de la Joventut, a Llúria, l'any anterior, a la reixa de la capelleta i ens donem la mà.

Han passat els anys i això ha emboirat els records, però hi ha algunes coses que encara les tenim ben vives, com la visió d'una dona vestida de negre que pujava per la senda des del Collado al Bosco, i s'aturava de tant en tant, potser per sentir sorolls en la paret, o els crits i cants dels escaladors. En el meu cas la tenia presa amb una cançó mexicana que, entre altres coses, diu quelcom paregut a «quiero morir cantando, como muere la cigarra», molt ben triada per al moment.

Ja en el punt on la paret passa a inclinada, recent encara el viatge dels 13 (Alpera, Aracil, Ballester, Bargues, Climent, Garcia Bonafé, Martínez Navarro, Martínez Valero, Mestre, Monferrer, Palàcios, Raga i Viciano) al principat de Catalunya la Pasqua de 1960, amb estada a Montserrat, el cant era el *Virolai*, allò de: «Rosa d'abril, morena de la serra...» i el company, dedicat a la recuperació del material, pensava que ja tenia la capelleta de la mare de Déu de Lledó al davant.

Pel que fa a la verticalitat de la paret, donaven sensació de vertigen el vol en picat de les orenetes, en el buit, davant del teu nas, així com el clau que va saltar en intentar el pas més difícil de l'escalada, que vam sentir rebotar pel

Dibuix de la via, de Ferran Guallart

Senyera de l'escalada

peu de la paret, en una caiguda sense tocar roca, ja que la via es desvia a poc a poc a l'esquerra i tens tot un buit respectable més avall teu.

Passats els anys Penyagolosa torna a ser un somni i aquell 12 d'agost es recorda un poc com alguna cosa no viscuda. Amb els anys ha aparegut el respecte a les verticals i quan penses en algun dels passos que vam superar, sobretot pel terç superior de la paret, et sembla com quelcom impossible, igual que el fet d'esmorzar enmig del penya-segat, asseguts de cara al buit en Un graonet molt just per als dos i amb les cames que penjaven. Així tot torna a ser un somni, com uns records emboirats pel pas del temps, com ja s'ha dit.

Edita: L'Argivello, associació cultural, Xodos. Disseny portada: Amat Bellés.

Consell de redacció:

Artur Aparici (director), Anna Montero, Gustau Muñoz, Amat Sánchez, Carme Puig

Imprimeix: Gràfiques Amat Gascón, S. L., carrer Llucena, 29, Castelló de la Plana

Dipòsit legal: CS-239-2008

Foto portada: Pedra modorra d'un mas del terme de Xodos. Josep Lluís Viciano